

Ken Skates AC/AM
Gweinidog yr Economi a Thrafnidiaeth
Minister for Economy and Transport

Russell George AM,
Cadeirydd Pwyllgor yr Economi,
Seilwaith a Sgiliau
SeneddEIS@assembly.wales

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

25 Ionawr 2019

Annwyl Russell,

Ysgrifennoch chi at gyn-Weinidog y Gymraeg a Dysgu Gydol Oes ar 28 Tachwedd i ofyn am ragor o wybodaeth yn dilyn sesiwn craffu Pwyllgor yr Economi, Seilwaith a Sgiliau ar 7 Tachwedd. Rwy'n ateb ar ran y Gweinidog gan fod fy mhortffolio newydd bellach yn cynnwys y maes hwn.

Trefnu Prentisiaethau

Neilltuwyd £117m¹ yn y lle cyntaf ar gyfer prentisiaethau yn 2018/19. O hwn, cafodd £5m ei roi naill ochr i ymateb i'r blaenoriaethau sectorol y gwnaeth pob un o'r Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol eu nodi. Ni chafodd y £112m oedd yn weddill ei rannu'n werthoedd ariannol penodol yn ôl lefel a/neu sector galwedigaethol er mwyn i'r rhwydwaith allu bod yn hyblyg i ymateb i alw'r farchnad. Fodd bynnag, mae amodau contractyddol ynghlwm wrth y broses ddyrannu. Mae hynny'n gorfodi ac yn ymestyn darparwyr i weithredu o fewn sectorau blaenoriaeth a sgiliau o lefel uwch.

Er enghraifft, mae terfyn wedi'i roi ar ddarparwyr o ran cyfran y prentisiaethau lefel 2 y cânt eu cefnogi mewn sectorau heb flaenoriaeth: Gweinyddu Busnes, Adwerthu a Gwasanaethu Cwsmeriaid a Gwallt a Harddwch i ddysgwyr 20+ oed. Ar gyfer 2018/19 yn y sectorau hyn, ni chaiff mwy na 10% fod yn rhaglenni newydd i brentisiaid 20-24 oed ac ni chaiff mwy na 2% fod yn rhaglenni newydd ar gyfer dysgwyr 25+ oed. Er mwyn annog gweithredu ar y lefel uwch, nid oes terfyn os bydd y dysgwr yn dweud o'r dechrau ei fod am fynd ei flaen i brentisiaeth lefel uwch. Mae data diweddera 2017/18 yn dangos i'r holl ddarparwyr gadw o fewn terfynau eu contract, gan leihau drwy hynny gyfran y dysgwyr yn y sectorau hyn sy'n rhoi'r gorau i ddysgu ar lefel 2. Y rheswm dros bennu cyfyngiadau canrannol yw er mwyn sicrhau bod digon o gyllideb i gefnogi blaenoriaethau Gweinidogion Cymru.

Hefyd, er mwyn sicrhau fod popeth yn agored, rhoddwyd targedau i ddarparwyr o ran cyfran y prentisiaethau newydd (dysgwyr 20+ oed) sydd ar lefel 3 ac uwch. Bydd yr arian a neilltuir yn y dyfodol yn dibynnu ar allu darparwr i weithredu o fewn terfynau ei gontract, fydd yn ei gymell i gynnal prentisiaethau ar lefelau uwch.

Roedd y contract a gynigiwyd ar gyfer 2018/19 yn gofyn i ddarparwyr roi blaenoriaeth i'r isod yn y drefn ganlynol:

- Dysgwyr sy'n parhau â'u dysgu i flwyddyn contract 2018/19;
- Prentisiaethau Pobl Ifanc (o dan 20 oed) newydd, yn arbennig:
 - prentisiaethau hyfyw i ddysgwyr sy'n gadael ysgol yn 16-19 oed; a
 - helpu pobl i fynd yn eu blaenau o Twf Swyddi Cymru a rhaglenni cyflogadwyedd eraill Llywodraeth Cymru;
- Rhaglenni newydd 20+ oed ar lefel 3 neu lefel 2 (mewn sectorau â blaenoriaeth yn unig) ar gyfer dysgwyr sy'n mynd yn eu blaenau o Twf Swyddi Cymru a rhaglenni cyflogadwyedd eraill Llywodraeth Cymru;

¹Mae'r flwyddyn dysgu seiliedig ar waith yn rhedeg o 1 Awst tan 31 Gorffennaf.

- Prentisiaethau newydd i adlewyrchu blaenoriaethau'r Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol;
- Rhaglenni Uwch newydd i ddysgwyr o bob oed;
- Rhaglenni newydd i ddysgwyr 20+ oed ar lefel 3; a
- Rhaglenni newydd i ddysgwyr 20+ oed ar lefel 2 yn y sectorau â blaenoriaeth (ystyrir bod Gweinyddu Busnes, Adwerthu a Gwasanaethu Cwsmeriaid a Gwallt a Harddwch yn sectorau heb flaenoriaeth).

Gofynnir i ddarparwyr roi gwybod i swyddogion Llywodraeth Cymru am unrhyw alw am brentisiaethau na fu modd ei fodloni trwy gcontractau presennol (y 'pwynt gwasgu' fel y'i gelwir). Os daw rhagor o arian yn ystod y flwyddyn e.e. os gwelir bod darparwr yn darparu llai nag y dylai, bydd fy swyddogion yn penderfynu a ddylid cefnogi'r galw hwn. Yn 2017/18, cafodd tua £4.4m ei neilltuo i gefnogi pwyntiau gwasgu o fewn y meysydd â blaenoriaeth. Rydym wedi esbonio wrth rwydwaith y darparwyr prentisiaethau sut i wneud cais am yr arian ychwanegol hwn.

Cronfa Bontio'r UE

Mae Cronfa Bontio'r UE yn rhan o gynlluniau Llywodraeth Cymru ar gyfer Brexit. Cafodd ei chreu i helpu busnesau a mudiadau yn y sectorau preifat a chyhoeddus a'r trydydd sector i baratoi ar gyfer Brexit a'r newidiadau mawr a ddaw yn sgil gadael yr UE. Mae'r Gronfa'n helpu busnesau a sectorau i ddelio â Brexit ac i ddiogelu'u gwaith ac economi Cymru.

Prif fwrriad y Gronfa yw helpu partneriaid allanol i gryfhau a dod yn fwy cynaliadwy yn ystod y cyfnod o ansicrwydd a ddaw yn sgil Brexit, hynny er lles economi a chymunedau Cymru. Mae nifer o fidiau wedi'u cyflwyno ac mae nifer o fidiau hefyd wrthi'n cael eu hystyried gan gynnwys bidiau sy'n canolbwyntio ar sgiliau pellach.

Nid yw cael help Cronfa Bontio'r UE i'r busnesau economaidd bwysig hyn yn dwyn arian oddi wrth feysydd neu raglenni darparu sgiliau eraill. Nid mater o'r naill neu'r llall yw hi. Daw'r gyllideb â buddiannau mawr i weithwyr y cwmnïau trwy wella'u sgiliau a'u helpu i addasu yn wyneb heriau sylweddol.

Un o amodau'r Gronfa yw bod y cwmnïau'n helpu i roi blaenoriaethau ehangach Llywodraeth Cymru ar waith, gan gynnwys:

- Cydweithio mwy â darparwyr hyfforddiant lleol er mwyn cynyddu'r gronfa o brentisiaethau STEM;
- Ymrwymiad i gael achrediad lefel 3 o dan y Cynllun Cyflogwr Hyderus o ran Anabledd;
- Darparu swyddi/llleoliadau i'r rheini fydd yn rhan o raglen Cymru'n Gweithio fydd yn cael ei lansio yn 2019; a
- Gweithio a datblygu cyfleoedd pellach ar gyfer y gadwyn gyflenwi Gymreig

Mae Llywodraeth Cymru'n gweithio gydag amrywiaeth eang o gwmnïau o bob rhan o Gymru i'w helpu i ddatblygu'r sgiliau sydd eu hangen arnynt i gryfhau'u busnesau a diogelu economi Cymru at y dyfodol.

Mae cwmnïau fel Airbus a Ford yn gweithredu mewn byd cystadleuol iawn ac maen nhw'n gorfforaethau byd-eang sydd ag opsiynau ar draws Ewrop o ran penderfynu ble i fuddsoddi. Trwy gefnogi'r cwmnïau hyn, sicrhewr y canlynol:

- gwella cyfleoedd i ddatblygu safleoedd yng Nghymru fel y llefydd a ffefrir ar gyfer prosiectau buddsoddi Ewropeaidd yn y dyfodol ac ar ôl Brexit;
- ni fydd prinder sgiliau'n cyfyngu ar neu'n peryglu cynlluniau datblygu busnes uchel eu gwerth, sy'n ddibynnol ar y safle;
- datblygu'r sgiliau y mae angen dybryd amdanynt nhw i helpu i weddnewid technegau llinell gynhyrchu;
- sylfaen ar gyfer datblygu ac ehangu'r prentisiaethau a ddarperir yn y cwmnïau a thu hwnt ar draws y sector gweithgynhyrchu uwch; a

- sicrhau bod cwmnïau mwyaf allweddol a dylanwadol yn cael gweithredu o dan yr un amodau â'u chwaer ffatrïoedd yn Lloegr ac na chânt hwy na'r cyfleoedd cysylltiedig i bobl ifanc yng Nghymru ddatblygu gyrfa yn cael eu trosglwyddo o Gymru i Loegr.

Gan fod cymaint o ansicrwydd yn gysylltiedig â Brexit, ni fu hi erioed yn bwysicach i Gymru greu delwedd bositif ohoni'i hun fel gwlad sy'n agored i fusnes ac sy'n cefnogi cwmnïau sy'n rhoi bri mawr ar iechyd, llesiant a ffyniant eu gweithwyr. Er mwyn i Gymru barhau i ddenu prosiectau mewnfuddsoddi, mae'n hanfodol bod y Llywodraeth yn creu amodau cyfeillgar i fusnesau a'i bod yn ymatebol ac yn gefnogol i gynlluniau datblygu a buddsoddi pwysig.

Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol

Mae'r Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol wedi gwneud gwaith mawr ers eu sefydlu yn 2014 i nodi'u blaenoriaethau rhanbarthol ar sail gwybodaeth gan gyflogwyr. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i'r rôl sydd wedi'i phennu ar eu cyfer yn y Cynllun Gweithredu ar yr Economi a'r Cynllun Cyflogadwyedd. Mae hyn yn cael effaith uniongyrchol, yn enwedig o ran dylanwadu sut mae arian yn cael ei neilltuo ar gyfer Addysg Bellach a Phrentisiaethau yn y rhanbarthau.

Gwnaeth Adolygiad Graystone o Bartneriaethau Sgiliau Rhanbarthol gyhoeddi'i adroddiad ym mis Mawrth 2018 gan wneud nifer o argymhellion i Lywodraeth Cymru a'r Partneriaethau sydd wrthi'n eu rhoi ar waith. Yn eu plith y mae'r gofyn i Bartneriaethau fod yn fwy agored ynghylch eu haelodaeth a'u rôl, a pharhau i gryfhau eu hymwneud â chyflogwyr a rhanddeiliad yn y rhanbarth.

Gyrfa Cymru

Mae Gyrfa Cymru'n cefnogi pobl ac oedolion i gynllunio a rheoli'u gyrfaoedd yn fwy effeithiol, gan gydnabod na fydd gyrfa wedi'i chyfyngu i un alwedigaeth mwyach ond y bydd yn golygu cyfres o newidiadau dros oes yr unigolyn.

Mae Gyrfa Cymru'n cynnig cyfuniad o wybodaeth ac arweiniad digidol ac wyneb yn wyneb am yrfaoedd. Mae ganddo bellach dîm digidol o Gynghorwyr i sbarduno ffyrdd arloesol a chreadigol o ddarparu gwasanaethau ac ymwneud â chleientiaid trwy gyfryngau digidol.

Mae disgwyl i wasanaeth newydd, a ddarperir gan Gyrfa Cymru, gychwyn ym mis Ebrill 2019. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo tua £9 miliwn y flwyddyn i'r gwasanaeth. Bydd y cyllid hwn yn galluogi Gyrfa Cymru i gydweithio mwy â phobl ifanc 16 oed a throsodd a bydd hefyd yn ei gwneud hi'n haws i unigolion fanteisio ar gyngor ac arweiniad gan gynnwys cymorth wedi'i deilwra. Bydd y cyngor hwn yn cydnabod y modd y gallai'r farchnad lafur newid yn y dyfodol. Bydd y gwasanaethau ar gael wyneb yn wyneb drwy ganolfannau Gyrfa Cymru, dros y ffôn a thrwy we-sgwrs ar-lein a gwasanaethau gwe hunan-gymorth.

Bydd y gwasanaeth cynghori'n gwella a bydd asesiad systematig o anghenion unigolion yn gwneud y cyngor a'r arweiniad proffesiynol a roddir yn fwy cyson gan wella siwrne'r unigolyn. Caiff unigolion eu cyfeirio i'r lle iawn ar yr adeg iawn i ddiwallu'u hanghenion. Bydd gwelliannau'n cael eu gwneud hefyd i'r ffordd y rhennir gwybodaeth ag adrannau eraill y llywodraeth, partneriaid a sefydliadau.

Rwy'n gobeithio'n fawr fod yr atebion hyn yn mynd i'r afael â'r meysydd y mae gan y Pwyllgor ddi-ddordeb ynddynt ac rwy'n disgwyl ymlaen at weithio gyda chi yn y dyfodol.

Yn gywir,

Ken Skates AC/AM

Gweinidog yr Economi a Thrafnidiaeth
Minister for Economy and Transport

Eluned Morgan AC,
Gweinidog y Gymraeg a Dysgu Gydol Oes

28 Tachwedd 2018

Annwyl Weinidog,

Yn dilyn sesiwn graffu Pwyllgor yr Economi, Seilwaith a Sgiliau, yr aethoch iddi ar 7 Tachwedd, hoffai'r Pwyllgor dynnu eich sylw at y pwyntiau a ganlyn.

Gweithredu Prentisiaethau

Mae'r diffyg tryloywder o ran cyllido a gweithredu'r rhaglen prentisiaethau gwerth £115 miliwn yn destun siom i'r Pwyllgor ac mae'n pryderu bod hyn yn her i'r gwaith o graffu effeithiol ar un o fentrau blaenllaw Llywodraeth Cymru.

Felly, mae'r Pwyllgor yn gofyn i'r Gweinidog roi rhagor o fanylion am weinyddu'r rhaglen prentisiaethau ac i amlinellu'r dyraniadau cyllid a wneir ynddi. Dylai gwybodaeth sy'n ymdrin â'r materion penodol a ganlyn ategu'r wybodaeth gyffredinol hon:

- Y meini prawf a ddefnyddir gan Lywodraeth Cymru i wneud penderfyniadau ynglŷn â sut y dyrennir y cyllid yn y rhaglen rhwng lefelau, fframweithiau/sectorau a darparwyr.
- Y swm o gyllid y bwriedir iddo fod ar gael yn 2018/19 ar gyfer pob lefel o brentisiaeth nad yw'n radd (L1-5) ac ar gyfer sectorau â blaenoriaeth uchel a'r rhai heb flaenoriaeth ac unrhyw gronfa wrth gefn.
- Manylion am bob un o'r manau lle mae pwysau ariannol ar adnoddau fel y nodwyd gan ddarparwyr a'r swm o gyllid ychwanegol sydd ar gael i ymdopi â hwy.
- Gwybodaeth ychwanegol am y gronfa 10 y cant yr ymddengys ei bod yn cael ei chadw ar gyfer prentisiaethau lefel is (L2), gan gynnwys y sail resymegol dros y swm hwn a gwerthusiad o'i ddigonolrwydd.

Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1NA
SeneddESS@cynulliad.cymru
www.cynulliad.cymru/SeneddESS
0300 200 6565

National Assembly for Wales
Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1NA
SeneddEIS@assembly.wales
www.assembly.wales/SeneddEIS
0300 200 6565

Cronfa Bontio'r UE

Mae'r Pwyllgor hefyd yn gofyn am ragor o eglurhad ynglŷn â'r sail resymegol dros ddyrannu arian Cronfa Bontio'r UE i Airbus, Ford a chwmnïau eraill, yn hytrach nag i ddarparwyr dysgu yn y gwaith. Er bod y cyllid hwn yn cynrychioli canran fach iawn yn unig o incwm i'r cwmnïau hyn, mae £3 miliwn yn swm sylweddol yng nghyd-destun agenda sgiliau Llywodraeth Cymru a chyllid ar gyfer dysgu yn y gwaith ac addysg bellach. Nid yw'r Pwyllgor wedi'i argyhoeddi o hyd, ar sail yr esboniad a roddwyd ar 07 Tachwedd, fod y buddsoddiad hwn yn cynrychioli'r gwerth gorau am arian i drethdalwyr, felly mae'n awyddus i gadarnhau rhagor o ffeithiau.

Mae'r Pwyllgor yn gofyn am gael gweld achos manylach dros fuddsoddi'r arian hwn yn y cwmnïau mawr hyn, yn hytrach na dulliau eraill o helpu unigolion i uwchsgilio.

Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol

Yn olaf, mae'r Pwyllgor yn nodi bod yr Adroddiad Annibynnol ar Lywodraethiant Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol yng Nghymru gan Dr John Graystone, a roddwyd i'r Pwyllgor PPIA ar 12 Tachwedd 2018 yn nodi bod adnoddau Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol yn dynn iawn. Dywedodd fod angen ystyried yn ofalus yr adnoddau sydd ar gael i Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol os caiff cyfrifoldebau uwch eu dirprwyo iddynt. Mae'r adroddiad yn mynd ymlaen i wneud argymhelliad ar y mater hwn.

Gan nodi dylanwad cynyddol Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol, er enghraifft, effaith eu gwaith ar ddsbarthu'r Gronfa Datblygu Sgiliau gwerth £10 miliwn, roedd eu hadnoddau'n fater a godwyd gyda chi ar 07 Tachwedd.

Mae eich cynnig i gadw cyllid ar lefel sefydlog yn groes i'r argymhelliad a wnaed yn adroddiad Graystone. Er bod y Pwyllgor yn nodi ac yn cydnabod brwdfrydedd a gwaith caled y Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol, ni cheir sicrwydd y cânt yr adnoddau i lefel sy'n gymesur â'r gofynion arnynt a'r dylanwad y mae eu gwaith yn ei gael ar y system addysg a sgiliau ôl-16 yng Nghymru.

Mae'r Pwyllgor wedi cytuno i edrych yn fanwl ar rôl y Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol yn ystod 2019 a byddwn yn edrych yn fanylach ar hyn – gan gynnwys eu lefelau cymorth ariannol – yn nhymor y Gwanwyn.

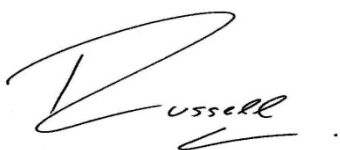
Gyrfa Cymru

Roedd y Pwyllgor yn pryderu, er y dylai lefel bresennol y cyllid fod yn ddigon i ddarparu gwasanaeth i bob person ifanc a rhai oedolion, na fydd cymorth pwrpasol ar gael i bawb. Yng ngwaith y Pwyllgor ar awtomeiddio, roedd yn amlwg y gallai nifer o'r swyddi a wneir gan weithwyr yng Nghymru mewn rhai sectorau gael eu colli yn y blynyddoedd i ddod. Bydd angen cymorth ar weithwyr i nodi a dilyn gyrfaedd eraill. Ar hyn o bryd, nid yw'n amlwg bod Gyrfa Cymru yn cael digon o gyllid i helpu gyda'r gwaith paratoi hanfodol hwn ar gyfer y pedwerydd chwyldro diwydiannol. A yw hyn yn rhywbeth sy'n debygol o gael sylw ar ôl cyhoeddi'r adolygiad o arloesedd digidol, deallusrwydd artifisial ac awtomeiddio yng Nghymru?

Edrychaf ymlaen at glywed gennych.

Yn gywir,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Russell', with a stylized flourish underneath.

Russell George
Cadeirydd

